

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'ריח

ערב שבת קודש
פרשת ויצא
ו' בכסלו התשע"ח

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

פקודת יום

כשהחושך עמוק, גובר הצורך בשליחות

...יש לומר הטעם לזה שדוקא בדורות האחרונים בגלות, בא החידוש בענין השליחות ע"י רבותינו נשיאינו בכלל, ובמיוחד - ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - "וישלח יצחק" שלוחים, שהכנים כח חדש בכללות ענין השליחות של כל יהודי (בתור שלוחו של הקב"ה), עי"ז שצוה ונתן כח שהשליחות של כל יהודי בדורנו היא להפיץ תורה ויהדות והפצת המעיינות חוצה. ואמר שלשם כך יש צורך ביציאה ממקומו ומצבו - "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ולהגיע ליהודים בכל מקום שהם.

עד שזה התבטא בפועל - עי"ז שבין בני"ג גופא ישנם אלו שזכו ונחברו להיות שלוחים - שמסורים לגמרי לעבודת הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, וכפי שרואים עתה את המצב בפועל, שבכל קצוי תבל ישנם שלוחים של נשיא דורנו - ביניהם השלוחים שהתכנסו כעת בכינוס השלוחים העולמי - שעוסקים בעבודה הנ"ל, כולל גם באופן דשליח עושה שליח וכו' - באופן של שהולך ומתפשט, הולך ומוסיף ואור.

וע"פ הנ"ל יש לומר הטעם לזה, שככל שחושך הגלות הוא ארוך ועמוק יותר - כך יש צורך גדול יותר בעבודת השליחות ד"חרנה", להגיע ליהודים בכל מקום שהם ולעוררם שיתמסרו עוד יותר לכל עניני יהדות.

(משיחות ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו ה'תנ"ש"א. עמ' 328)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ו' בכסלו ה'תשע"ח - י"ג בכסלו ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ו' בכסלו	הלכות שקלים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	מה אהבתי וגוי. ספר אהבה והוא ספר שני.. ה' ק"ש.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעא.
ש"ק	ז' בכסלו	פרק ד. הלכות קדוש החדש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ב.	מ"ע קעא. קנג.
א'	ח' בכסלו	פרק ג-ה.	פרק ג.	מ"ע קנג.
ב'	ט' בכסלו	פרק ו-ח.	פרק ד.	מ"ע קנג.
ג'	י' בכסלו	פרק ט-יא.	ה' תפלה וברכת כהנים.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קנג.
ד'	י"א בכסלו	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע קנג.
ה'	י"ב בכסלו	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע קנג.
ו'	י"ג בכסלו	פרק יח-יט. הלכות תעניות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מ"ע קנג. נט.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	סוף חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה						
ו', ו' בכסלו	5.02	4.14	6.25	8.51	11.27	11.57	4.37.1	5.03
ש"ק, ז' בכסלו	5.02	4.15	6.26	8.51	11.28	11.58	4.36.8	5.03
א', ח' בכסלו	5.03	4.15	6.27	8.52	11.28	11.58	4.36.6	5.03
ב', ט' בכסלו	5.04	4.16	6.28	8.52	11.28	11.58	4.36.4	5.03
ג', י' בכסלו	5.05	4.17	6.29	8.53	11.29	11.59	4.36.2	5.02
ד', י"א בכסלו	5.05	4.17	6.29	8.53	11.29	11.59	4.36.1	5.02
ה', י"ב בכסלו	5.06	4.18	6.30	8.54	11.29	11.59	4.35.9	5.02
ו', י"ג בכסלו	5.07	4.19	6.31	8.55	11.30	12.00	4.35.8	5.02

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
ויצא	4:01	5:15	4:15	5:16	4:04	5:14	4:19	5:18
וישלח	4:00	5:15	4:14	5:16	4:03	5:14	4:18	5:18

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי-יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליוחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

"יו"ד כסלו הוא זמן הלידה של חסיד, י"ט כסלו

היא הברית; בין יו"ד וי"ט כסלו היא הלידה¹². ההתחלה היא מ'. התוועדות חסידית היא לידתו של חסיד¹³.

ח. 'רשימות היומן' עמ' ריא. רצב, המסמכים המקוריים נדפסו בס' 'מאסר וגאולת אדמו"ר האמצעי' (תשנ"ח), והסיכום ולוח התאריכים בס' 'תולדות חב"ד ברוסיא הצארית' פרקים מד-מו. להעיר מהשייכות המיוחדת דהתוועדות חסידית ליו"ד כסלו - ע"פ המבואר - שיו"ד כסלו הוא ענין הלידה של חסיד, והתוועדות חסידית היא הלידה של חסיד (משיחת ש"פ ויצא תשמ"ז - לקוטי שיחות כרך כה עמ' 353 הערה 49).

(12) ומאחר ש"ביום השמיני ימול" הרי שהלידה מסתיימת ביום י"ב כסלו. (13) תרגום מאידיש - לקוטי דיבורים ח"ג עמ' 976. ספר-המנהגים עמ' 90. כפל הלשון צריך ביאור. ואולי הכוונה שההתחלה היא ביו"ד, שעניינה ביטול.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והזדכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

ע"פ הספר 'הלכות ומנהגי חב"ד'

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת ויצא

ז' בכסלו

בקריאת התורה קוראים תמיד "יששכר" בשי"ן אחת¹. הפטרה: "ועמי תלואים... על תלמי שדי. ויברח יעקב... ובנביא נשמר" (הושע יא, ז, יב, ד)². מוצאי שבת קודש: כשנשלם יום ז' בכסלו השנה, כבר מלאו שלושים יום ל'שאלת גשמים'. על-כן, החל מתפילת ערבית של מוצאי שבת קודש ואילך, המסתפק אם שאל 'טל ומטר' אינו צריך לחזור³.

יום שני

ט' בכסלו

יום ההולדת (בשנת תקל"ד) וההסתלקות הילולא (בשנת תקפ"ח) של כ"ק אדמו"ר האמצעי רבנו דובער נ"ע, דור שני לנשיאי חב"ד (שנות הנשיאות: תקע"ד - תקפ"ח)⁴, ומנוחתו כבוד בעיר ניעז"ן.

יום התועדות. כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד תורתו של בעל יום-ההולדת וההילולא, ובאופן ד'רחובות הנהר'⁵.

(1) ראה תורה-שלמה עה"פ (ליח). שיחת ש"פ ויצא תשי"ב ס"א (תורת-מנחם (ד) תשי"ב ח"א, עמ' 156. הרבי העיר בהתועדות לבעליקורא שקרא 'יששכר' בב' שיני"ן, שאומנם יש כמה דעות בזה, ואיך שקוראים - יוצאים ידי-חובה, אבל ע"פ נסתר צריך לבטא בשי"ן אחת דווקא). וראה 'בצל החכמה' (יחידיות) עמ' 116-117 (שהרבי אמר שאינו מתערב בזה, וצ"ע). סקירות ודיון בעניין עצמו בקבצים: 'המעין' תשכ"ז. 'צפונות' גיליון יז.

(2) ספר המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

(3) שו"ע אדה"ז ס' קיד ס"י, קצות-השלחן ס' א, לוח כולל-חב"ד ז' במרחשוון.

(4) פרשת חיי והסתלקותו נדפסו ב'ספר התולדות - אדמו"ר האמצעי הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ו.

(5) שיחות-קודש תשנ"ב עמ' 382. ובלקוטי שיחות כרך כא עמ'

(ב) בעבודת התפילה.

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב - לעניין השייך לעבודתו המיוחדת או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו⁶.

(ד) לקיים התועדות של שמחה, בה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות⁷. ולדבר גם בקשר להכנות כדבעי להתועדות די"ט כסלו, ולהמשיכן בהתועדות דחנוכה⁸.

פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הנ"ל או חלקו ביום השנה, צריך להיות תשלומין והשלמה בימים הסמוכים⁷. בתפילת מנחה אין אומרים תחנון⁹.

יום שלישי

י' בכסלו

חג הגאולה - בו נשתחרר כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע ממאסרו בוויטבסק בשנת תקפ"ז¹⁰, והוא יום שמחה לאנ"ש, ואין אומרים בו תחנון. ונוהגים לערוך התועדות ברוב עמ'¹¹.

296. בקשר לב' ניסן, גם: ללמוד על-כ"פנים פרק משנה אחד המתחיל באות אחת משמו הקדוש.

(6) ע"פ 'התועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה, בקשר לכ"ד טבת.

(7) ההדגשה במקור - ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל - שם עמ' 292.

וראה לקוטי שיחות כרך כא עמ' 276.

(8) שיחות קודש תשנ"ב ח"א עמ' 389.

(9) לוח כולל-חב"ד.

(10) ואף שבש"פ ויצא, ט' כסלו תקפ"ז, נתבשר על גאולתו ('ספר התולדות' הנ"ל, עמ' 113) - לא נקבע בשעתו יום זה ליו"ט כמו בחג הגאולה י"ב תמוז שהוא יום בשורה, כשם שחג הגאולה הזה עצמו לא נקבע כל-כך, לפי שבשנה שלאחריה נסתלק אדמו"ר האמצעי, כמבואר בקונטרס 'בד קודש' הוצאת קה"ת. ובפרט לפי סדר העניינים דאז, כמובא בהערה הבאה, שהיחוי המלא ניתן רק לאחר ההסתלקות, עיי"ש.

(11) לוח כולל חב"ד. פרשת המאסר והגאולה - במבוא לקונטרס 'בד קודש' הנ"ל, ב'ספר התולדות - אדמו"ר האמצעי' הנ"ל, פרק

נתינת כוח לעבוד באופן של 'מעלות'

ההתעסקות בענייני העולם לא הייתה שייכת ליעקב אבינו, שעניינו הוא "יושב אהלים", ולמרות זאת, בהיותו בבית לבן, הפך את הגשמיות לקדושה • העובדה שיעקב אבינו בחר לומר 'שיר המעלות', באופן של שמחה, מעידה על העילוי הטמון בירידה דווקא • כאשר מדברים עם יהודי הנמצא במעמד ומצב לא חיובי, הנה רק כאשר מדברים עמו בפנים שמחות ישנם סיכויים לפעול עליו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. בנוגע לכללות העניין ד"שיר המעלות"¹:

"מעלות" פירושו - מדרגות שעל ידם עולים למקום גבוה יותר. וכמובן בפשטות שכאשר התורה מציבה מדרגות ("מעלות") עבור האדם, הרי בודאי שהכוונה בזה היא - שעל ידם יתעלה האדם למקום גבוה יותר (ולא להיפך ח"ו).

זאת אומרת: נוסף לזה שהעבודה ע"ד הרגיל היא באופן ד"אדם ישר הולך"², היינו, שאינו נשאר במעמדו ומצבו הקודם, אלא מוסיף בעבודתו כו' - ישנו ענין מיוחד של עלי' ב"מעלות", שזוהי עלי' נעלית ביותר. וזהו הענין ד"שיר המעלות".

והדיוק בזה הוא - "שיר המעלות", היינו, שהעלי' ב"מעלות" צריכה להיות באופן של "שיר", המורה על ענין השמחה.

זאת אומרת: אע"פ שהעלי' ב"מעלות" היא עבודה קשה ביותר, מאחר שמדובר אודות עלי' מיוחדת במינה - עלי' ב"מעלות",

[ובפרט ע"פ הפתגם הידוע דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שאצל חסידים אין דבר הנעשה בדרך ממילא, אלא כל ענין צריך להיות ע"י עבודה ויגיעה דווקא.

(1) תהלים קכ"קלד.

(2) ע"פ קוהלת ז, כט. ומשלי יד, ב.

ודוקא ע"י עבודתו נעשה הדבר "קב שלו". ויתירה מזו: עי"ז הוא מקבל גם את כל הט' קבין, היינו שכולם נעשים "שלו".

וכדיוק הלשון "מעשינו ועבודתנו"³: "עבודתנו" - מלשון עיבוד עורות, היינו, לא רק ענין של עבודה סתם, אלא עבודה קשה ביותר - עיבוד עורות; ו"מעשינו" - מלשון "מעשין על הצדקה", היינו, עבודה באופן של אתכפיא],

אעפ"כ, הרי זה באופן ד"שיר המעלות" - באופן של שמחה דוקא. וע"ד האמור לעיל (ס"ז) בפ"י "זה יתנו"⁴, שהנתינה צריכה להיות באופן ד"כל הנותן בעין יפה נותן"⁵.

זאת אומרת: נוסף על זה שכל ספר התהלים ענינו שירה וזמרה [ועד שדוד המלך נקרא בשם "נעים זמירות ישראל"⁶, ע"ש ספר התהלים שלו] - ישנו ענין מיוחד ב"שיר המעלות", שמוזה מובן גודל העילוי בענין השמחה הקשורה עם העבודה דעלי' ב"מעלות".

(3) תניא פרק לו.

(4) שמות ל, יג.

(5) בבא-בטרא ע"א, א.

(6) שמואל-ב כג, א.

התפעלות הלב. אך זה היה קודם פטרבורג, אך אחר־כך, בבואו מפטרבורג, אמר לו [אדמו"ר הזקן] בניגון:
הנך צודק, רק על ידי עבודה... ואמר לו מאמר והוא שורות אחדות...

(ספר השיחות תרפ"ז עמ' 174)

אצבע אלוקים

הצמח צדק אמר על אדמו"ר האמצעי: "אם היה נוקף אצבעו לא היה שותת דם אלא חסידות".

(ספר השיחות תרפ"ז עמ' 120)

"שא, שא"...

מסופר, שכאשר אדמו"ר האמצעי היה אומר חסידות, היה שקט מוחלט, ואף על פי כן היה אומר
לפעמים (בשעת אמירת חסידות): "שא שא". והסביר אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שהיה זה כדי להשקיט את
נביעת השכל מהמוח.

ולכאורה, מהו הצורך להשקיט את נביעת המוחין?

ויובן על פי האמור לעיל – כיון שמצד נביעת המוחין קשה לעצור ולהכריע בהחלט. תיכף באה העמקה
יתרה שמביאה סברא הפכית – כסגנון הרגיל במאמרי אדמו"ר האמצעי: "דלא כנ"ל".

(תורת מנחם תשי"א כרך א עמ' 178)

יפוצו מעינותיך

אדמו"ר האמצעי – כידוע שעוד בחיי אביו התחיל לומר חסידות בסגנון שלו, באריכות הביאור וכו',
וכשסיפרו על כך לרבינו הזקן, אמר: דור דור ודורשיו, הוא – אדמו"ר האמצעי – צריך לומר חסידות באופן
זה, ועל ידו יתקיים היעוד "יפוצו מעינותיך חוצה".

(תורת מנחם תשי"א כרך א עמ' 109)

קיום מצוות במסירת נפש

בשנותיו האחרונות של אדמו"ר האמצעי התחילה כבר הגזירה של חטיפת ילדים יהודיים לצבא. ובעניין
זה ישנו מאמר מאדמו"ר האמצעי – ד"ה "להבין עניין לקיחת אנשי חיל מישראל ביד נכרים".

ושם מבאר, שאף שאין ביכולתם לקיים מצוות רבות, מכל־מקום, היוקר שיש למעלה מאותן מצוות
מועטות שהם מקיימים במסירת נפש [שהרי בנוגע לשאר המצוות לא תועיל אפילו מסירת נפש, כיון שאין
זה בגדר האפשרות כלל, ורק מצוות מעטות מקיימים הם במסירת נפש], הרי זה שוקל ומכריע ("וועגט
איבער") את כל שאר העניינים שאינם מקיימים.

(תורת מנחם תשי"ד כרך ב עמ' 135)

לא ברעש ה'

פעם ביקר בליובאוויטש אחד מגדולי הרופאים, ובעברו סמוך לחצרו של אדמו"ר האמצעי בשעה שאמר
מאמר חסידות, התפעל ביותר בראותו מאות אנשים עומדים ומקשיבים ללא תנועה...

(תורת מנחם תשי"ז כרך ג עמ' 53)

דהנה, עבודתו של יעקב אבינו בבית לבן
היתה עבודה קשה ביותר, וכמ"ש "ביום אכלני
חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני" – ואעפ"כ,
היתה עבודתו באופן ד"שיר המעלות", באופן של
שמחה, מצד גודל העילוי שבעבודה זו – שע"ז
הרי הוא עולה ב"מעלות", שזוהי עלי' גדולה
ונפלאה ביותר.

וזוהי ההוראה לכאו"א מישראל – שעבודתו
צריכה להיות בדוגמת יעקב אבינו, "בחיר
שבאבות", היינו, שאינו מסתפק בעבודה באופן
של הליכה, אלא עבודתו היא באופן של עלי'
ב"מעלות" באופן ד"שיר המעלות".

ד. והביאור בזה – ובהקדים:

בנוגע למאמר המדרש הנ"ל – "כל כ' שנה
שעמד (יעקב) בבית לבן . . . מה ה' אומר . . . ט"ו
שיר המעלות שבספר תהלים" – צריך להבין:

מהי שאלת המדרש "מה ה' אומר" – היינו,
במה ה' עוסק יעקב אבינו מובן ופשוט שעבודתו
היתה באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"¹⁰, כפי
שמצווה כאו"א מישראל, ועאכו"כ כאשר מדובר
אודות יעקב אבינו, "בחיר שבאבות", ש"האבות
הן הן המרכבה", וכמבואר בתניא¹¹ ש"כל אבריהם
כולם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז, ולא
נעשו מרכבה רק לרצון העליון כל ימיהם" – וא"כ,
מהי שאלת המדרש "מה ה' אומר"!!

ונתבאר בזה¹² שהדיוק הוא בנוגע ל"כל כ'
שנה שעמד בבית לבן", היינו, בהיותו ב"חרן",
"חרון אף של מקום"¹³, ובעת עסקו בעניני העולם,
"צאן לבן" – "מה ה' אומר" בהיותו במעמד
ומצב הנ"ל, היינו, כיצד הצליח לעבוד עבודתו
באופן המתאים בהיותו בבית לבן?! – והתשובה
לדבר היא – "ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים",
כמבואר שם בארוכה.

ומזה מובן שכללות עבודתו של יעקב אבינו
באמירת "שיר המעלות" – קשורה עם עבודתו
"בבית לבן" דוקא, היינו, לא רק בעת היותו

(9) ויצא לא, מ.

(10) אבות ב,ב.

(11) פכ"ג.

(12) קונטרס כ"ף מרחשון תש"מ סכ"ז ואילך. לקו"ש ויצא
תשמ"ב

(13) פרש"י ס"פ נח יא, לב.

ב. אבל לכאורה, יכול לבוא יהודי ולטעון: לשם
מה עליו להתייגע שעבודתו תהי' באופן של עלי'
ב"מעלות" – די לו באופן העבודה ד"אדם ישר
הולך!!

דהנה, נשמתו של כאו"א מישראל היא חצובה
מתחת כסא הכבוד, ולמעלה מזה – כמאמר כל
נשמתא ונשמתא הוה קיימא בדיוקנאה קמי מלכא
קדישא, וכפי שאומר כאו"א מישראל "נשמה
שנתת בי טהורה היא", וכמובן גודל העילוי
ד"טהורה היא" לכל א' שמבין פי' המילות, ובפרט
ע"פ המבואר בכ"מ שהלשון "טהורה היא" מורה
על היות הנשמה מבחי' טהירו (לא רק טהירו
תתאה, אלא טהירו) עילאה! – ועפ"ז מובן גודל
מעלת הנשמה אפילו קודם ירידתה למטה.

ובפרט לאחרי ירידתה למטה – שע"י עבודתה
למטה נעשית בבחי' "מהלכים", וכמ"ש, "ונתתי
לך מהלכים בין העומדים האלה"⁷, היינו, שקודם
ירידת הנשמה למטה (בהיותה בבחי' "בנות
ירושלים", "בת ציון") הרי היא בבחי' עמידה
("עומדים"), וע"י כללות עבודתה בירידתה למטה,
נעשית בבחי' מהלך ("מהלכים") – שזוהי כללות
העבודה ד"אדם ישר הולך".

וא"כ – טוען הוא – לשם מה דורשים ממנו
להתייגע באופן העבודה דעלי' ב"מעלות" – די לו
בכל הדרגות והעילויים האמורים לעיל!

ובפרט כאשר אומרים לו שעבודה זו היא
עבודה קשה ביותר (כאמור לעיל) – וא"כ, לשם
מה צריך הוא להתייגע בעבודה קשה כזו, הרי
בלאו הכי נמצא הוא במעמד ומצב נעלה ביותר?!
ועל זה אומרים לו שכללות העבודה באופן
ד"שיר המעלות" היא עבודתו של יעקב אבינו,
"בחיר שבאבות", כדלקמן, ולכן נדרשת עבודה זו
מכאו"א מישראל.

ג. והביאור בזה:

איתא במדרש⁸: "כל כ' שנה שעמד (יעקב)
בביתו של לבן . . . מה ה' אומר . . . ט"ו שיר המעלות
שבספר תהלים, מאי' טעמי, שיר המעלות לדוד
לולי ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא"
(יעקב אבינו).

(7) זכריה ג,ז.

(8) ב"ר פס"ח, י"א.

הולדת, הילולת וגאולת אדמו"ר

ספר קטן בשם "דרך חיים"...

[סיפר כ"ק אדמו"ר הרי"צ:] בכלל בילדותי לא זכיתי לקירוב. הפעם הראשונה שהיה הקירוב – כשנסע אבי לאודסה [תרמ"ג?] – לימאן – ולקחני אתו עמו. על הים יש אי הנקרא 'מעדוועד', לעומתו יש הרים, וישב אבי בין ההרים ועיין בספר, ואני שכבתי על העשבים. כעבור זמן מה ראיתי הרבה אנשים עומדים על יד אבי, ורצתי לראות, וראיתי מראה כזה, אבי יושב עיניו סגורות, אוחז ספר קטן, ומנגן הנה מה טוב וכו', ואיננו רואה מה שנעשה סביבו. אז לא ידעתי איזה ספר זה היה, ועתה הנני יודע שזה היה ה'דרך חיים' של אדמו"ר האמצעי.

(ספר השיחות תרפ"א עמ' 19)

המשיך לכתוב על השולחן

דיבר [=כ"ק אדמו"ר הרי"צ] אודות אדמו"ר האמצעי על דבר התייסדות כולל חב"ד בעיר הקודש חברון, שרצה מאד שישעו מהחסידים לשם, וביקש את ר' ישראל יפה מקאפוסט שיסע לחברון ולא רצה, באומרו שכשהוא בקאפוסט, לא רחוק מליובאוויטש, הוא בא לפעמים קרובות לליובאוויטש לשמוע דא"ת, אבל שם לא ישמע. והבטיח לו כ"ק אדמו"ר האמצעי שבכל שבוע ושבוע ישלח לו בכתב המאמר דשבת קודש והסכים על זה ונסע, ומאז היה כ"ק אדמו"ר האמצעי שולח לו בכל שבוע המאמר בכתב יד קודש. כשנפטרה ר' ישראל יפה לקחו לבית הגניזה כל חפציו וגם הכתבי' קודש, והיו מונחים שם ע' שנה, ובימי אאמו"ר נ"ע עשו הקהילה דחברון סדר בחפצים דבית הגניזה מה למכור ומה להניח, ומצאו הכתבי' יד-קודש ושלחו במתנה לאאמו"ר נ"ע את הכי"ק, והיו שם י"ב ביכער כתבי' קודש של אדמו"ר האמצעי. ואמר אדמו"ר, שהרבה מאמרים אינם בנמצא כי אדמו"ר האמצעי לא היה מניח לעצמו העתקה, וגם ניכר בכתבי יד קדשו מה שאומרים על אדמו"ר האמצעי שבעת כתבו דא"ת מרוב העמקה והיה מסיים העמוד והיה צריך להפכו היה כותב על השולחן, כי שם יש הרבה עמודים שניכר שמסוף עמוד א' עד התחלת עמוד ב' חסר הרבה.

(ספר השיחות תרפ"ד עמ' 52)

מי מיוחס יותר?

כאשר רבינו הזקן חזר מפרטבורג, אמר לפני אדמו"ר האמצעי מאמר [שאינו אלא כמה שורות] המתחיל "שאו ידיכם קודש".

ידוע שאדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הזקן היו חלוקים בעבודתם, וכידוע המעשה שאמר אדמו"ר האמצעי לאביו, הנני 'מיוחס' ממך, לך לא היה אבא כפי שיש לי, וענה לו, אני 'מיוחס' יותר, לך אין בן כפי שיש לי... והוא מפני שהיו חלוקים בעבודתם, אדמו"ר האמצעי היה בבחינת מוחין, והרבי היתה עבודתו בבחינת

ב"חרן" סתם (קודם שהתחיל לעבוד "בבית לבן"), אלא בעת עבודתו "בבית לבן" – דוקא אז היתה עבודתו באופן ד"שיר המעלות".

ה. ביאור הדברים:

עבודתו של יעקב אבינו היתה באופן ד"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה¹⁴, היינו, שלכתחילה הי' יעקב אבינו בארץ ישראל (עם כל העילויים שבדבר), ובא"י גופא – ב"באר שבע", דקאי על העבודה דשבעת המדות כפי שהם בתכלית

עבודתו של יעקב אבינו באמירת "שיר המעלות" היא הוראה לכאו"א מישראל, שעבודתו צריכה להיות באופן ד"טוב לשמים וטוב לבריות" גם יחד

– גם עבודת התפלה (וכדמשמע בכ"מ), ואין לו שייכות כלל לעניני העולם, כולל – בנים ובנות. ואף שר' אלעזר בנו הי' יחד עמו – הרי גם ר' אלעזר הי' באותו מעמד ומצב כמו רשב"י, היינו, ששניהם היו מנותקים לגמרי מכל עניני העולם, מאחר שהיו ב"מערה" – זוהי "מערה" ולא "עולם"!

ואעפ"כ, בהיותו בבית לבן היתה עבודתו של יעקב בצאן לבן – ענינים כאלו שמצד עצמו אין לו שייכות אליהם, ועבודתו היתה להפוך ענינים אלו לקדושה.

והנה, אע"פ שעבודת יעקב בבית לבן היתה בעניני העולם (עניני לבן), ענינים שאינם שייכים ליעקב מצד עצמו – אעפ"כ היתה עבודתו בכל כחו, כמ"ש "ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני"¹⁹ – ואין מקרא יוצא מידי פשוטו.

ובפרט ע"פ הפס"ד בשו"ע²⁰ בנוגע לאופן עבודתו של פועל ושכיר – "וכן חייב לעבוד בכל כחו, שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן", ומאחר שלמדים מזה הלכה בנוגע למעשה בפועל, מובן, שהמדובר אודות עבודתו

השלימות, כמבואר בכ"מ. ומשם הלך יעקב "חרנה", "חרון אף של מקום", ובחרן גופא הי' "בבית לבן", ועסק בעניני העולם – "צאן לבן", "שור וחמור צאן ועבד ושפחה"¹⁵, שהעבודה וההתעסקות בעינים אלו הם בבחי' ירידה לגבי מעמדו ומצבו של יעקב אבינו.

וכמודגש בטענת לבן ליעקב "הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא"¹⁶ (וכטענת בני לבן "מאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה"¹⁷) – ומאחר שטענה זו מובאת ב"תורת אמת", ולא מצינו שיעקב אבינו ענה ללבן וביטל את טענתו, מובן שטענה זו היא טענה אמיתית – וטעם הדבר, מאחר שכללות הענין דהתעסקות בעניני העולם אין זה ענינו של יעקב אבינו, אלא ענינו של לבן (וכמבואר בדרושי חסידות).

דהנה, ענינו של יעקב אבינו הוא – "יושב אהלים"¹⁸, היינו, לימוד התורה, וכן עבודת התפלה

14) בראשית כח.
15) בראשית לב.
16) בראשית לא, מג.
17) בראשית לא, א.
18) בראשית כה, כז.

19) בראשית לא, מ.

20) חו"מ סו"ס שלו. שו"ע אדה"ז הל' שאלה ושכירות ס"כ.

של יעקב אבינו בענינים גשמיים כפשוטם. זאת אומרת: מבלי הבט על זה שמדובר אודות עניני העולם (שאנים שייכים ליעקב אבינו מצד עצמו) – היתה עבודתו בכל כחו, עד ש'ותדד שנתי מעיני', באופן הקשור עם צער הגוף²¹, וזאת – למרות שמדובר אודות גופו של יעקב אבינו, שהי' מרכבה לאלקות!

1. וזוהי עבודתו של יעקב אבינו בבית לבן (בעניני העולם כו') – להפוך את עניני לבן לקדושה. והכח לזה הוא – מפני היותו מרכבה לאלקות. ומאחר שעבודת יעקב היא להפוך לקדושה את עניני לבן, היינו, שהפיכתם לקדושה היא תוך כדי היותם עניני לבן, לכן, גם לאחר הפיכתם לקדושה אומר לבן "הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני גו"²² – כי גם לאחר הפיכתם לקדושה נראים בחיצוניותם עניני לבן. ובדוגמת המבואר במדרז"ל בנוגע לעבודת הבעלי תשובה [שמעלתם גדולה ממעלת הצדיקים, ועד שבמקום שבע"ת עומדין צדיקים גמורים אין יכולין לעמוד שם]²³ באופן דאתהפכא חשוכא לנהורא – ש"אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר"²³, זאת אומרת, שגם לאחר ענין דאתהפכא חשוכא לנהורא, הרי כאשר מסתכלים בחיצוניות, נראה שאלו "אותן מצעות". ועד"ז מובן בנוגע לטענת לבן "הבנות בנותי גו". ויש להאריך בזה, ואכ"מ.

2. והנה, אע"פ שעבודת יעקב בבית לבן בעניני העולם היא ירידה (לכאורה) לגבי מדרגתו של יעקב – דוקא אז היתה עבודתו באופן ד"שיר המעלות", כי דוקא ע"י ירידה זו יכול להגיע לתכלית העילוי דהפיכת עניני לבן לקדושה – אתהפכא חשוכא לנהורא, שבזה ישנו עילוי גדול ביותר – העילוי ד"מעלות".

ולכן, למרות היות יעקב אבינו בחרן, בבית לבן, והתעסקותו בעניני העולם כו' – הקים את כל בית ישראל באופן ד"מטתו שלימה"²⁴, היינו, לא

כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ולא כיצחק שיצא ממנו עשו, אלא באופן דמטתו שלימה, ולא יתכן שהי' אצלו מציאות דיצא ממנו כו'.

וזהו כללות הענין ד"שיר המעלות" – היינו, עם היות שעבודת יעקב בבית לבן היא עבודה קשה ביותר, ובאופן של ירידה כו', אע"כ, דוקא עי"ז מגיעים לעילוי נעלה יותר, באופן של "מעלות".

וכמבואר בדרושי חסידות שלאחרי העבודה בבית לבן הי' יעקב אבינו מוכן לקיום היעוד "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו"²⁵, כי עבודתו היתה כבר בתכלית השלימות – אלא שעשו לא הי' מוכן עדיין לכן, או לפי ש"הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי גו", אבל יעקב מצידי הגיע לתכלית השלימות בעבודתו.

ולכן מודגש בזה הענין ד"שיר המעלות" – באופן של שמחה, מצד גודל העילוי שנפעל ע"י עבודה זו.

3. והנה, עבודת יעקב בבית לבן (בעניני העולם כו'), היא בדוגמת כללות העבודה ד"טוב לשמים וטוב לבריות"²⁶:

יעקב אבינו הי' בבחי' מרכבה לאלקות – "טוב לשמים", וביחד עם זה היתה עבודתו בעיני לבן – "טוב לבריות".

[...] דהנה, בנוגע למאד"ל "האבות הן הן המרכבה" מבואר בתניא²⁷ ש"כל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפי' שעה אחת מלקשר דעתם כו'", היינו, שהיות האבות (ובפרט יעקב אבינו – "בחיר שבאבות") בחי' מרכבה הוא ענין תמידי, וא"כ, בהכרח לומר שבמשך עשרים השנים שהי' יעקב בבית לבן, הי' בבחי' מרכבה לאלקות (כי ח"ו לומר שהי' הפסק של ריבוי שנים בענין זה) – שזהו כללות הענין ד"טוב לשמים".

וביחד עם זה שעבודתו היתה באופן ד"טוב לשמים", בתכלית השלימות (בבחי' מרכבה) – היתה עבודתו גם באופן ד"טוב לבריות", היינו, שעסק עם עניני העולם, צאן לבן וכיו"ב, שזהו בדוגמת כללות הענין ד"טוב לבריות".

וזהו גודל העילוי שבעבודת יעקב – שעם

25 עובדיה א.כא.

26 קידושין מ.א.

27 פכ"ג, פל"ד.

הישן. הרב חיסריק מציין: "הרבי לא אהב את הפאר הבולט, וביקש להחזיר את הכיסא הישן" (לחיים ולברכה, חיסריק, לדורות, עמ' 250-251).

מכסי כסף לתפילין

החסיד רבי רפאל נחמן הכהן (ז"ל) החליט פעם לתת שי לרבי מכסים (שיידעלאך) של תפילין עשויים כסף שהותך ממטבעות של 'פדיון הבן' (שבתור כהן הצטברו אצלו), וזאת, על יסוד הכלל "שהואיל ונעשה בו מצווה אחת יש לעשות בו מצווה אחרת" (עיי' שו"ע אדמו"ר הזקן רצו, ר). אך לפועל, רבנו לא השתמש בזה לכיסוי תפיליו (מרשימת הגה"ח ר' דוד מאיר דרוקמן רבה של קריית מוצקין – 'כפר חב"ד' גליון 1480 (ערב סוכות תשע"ג) עמ' 24).

לא להיות שונה

באדר"ח אדר תשמ"ב כתב הרבי להרה"ח ר' זלמן יפה, שביקש להעניק לרבי ליום הולדתו, קנקן כסף יקר ליי' (ימי מלך כרך ג' עמ' 1269): "...אני מעריך מאד את כוונותיך ורצונך הטוב... המחשבה כמעשה. כי באופן עקרוני, וכן הוא מנהגי ביותר משלשים השנים האחרונות, אני מעדיף להשתמש בקנקן זכוכית "עטוף בשקית" המסתיר את תוכנו... איני רוצה להבדיל ביני לבין הסובבים אותי". באותו מכתב הוסיף הרבי: "למרות שיש לי, ב"ה, כלי כסף... איני משתמש בקופסת כסף".

כלי בשמים בתור 'מעמד'

הגה"ח הרב אליהו לנדא שיחי', מראשי ישיבת תומכי תמימים המרכזית בכפר חב"ד, העניק לרבי כלי לבשמים. מספר בנו הרה"ח ר' בנימין: "אבינו שי' חפץ מאוד להעניק משהו 'אישי' לרבי. כך שלח סכומי כסף (כשהוא מציין שזה בתור "מעמד פרטי"), אך קיבל בתשובה אישור על קבלתם, לצד קבלה מקופת 'לשכת חשאי'ן".

"פעם רכש מטבע זהב חשוב ושלחו לרבי. בהמשך, הגה רעיון: רכש טסי כסף, קצץ מהם רצועות-רצועות ומהן קלע-בנה מגדל-בשמים נהדר להבדלה, מעשה ידיו מהמסד ועד הטפחות. "על המתנה כתב ש'עשאה בעצמו, ושולחה לחיזוק ההתקשרות'. זו הועברה אל 'המזכירות'

בידי שניים מאחייניו שהיו באותה תקופה בחצרות קודשינו. הרבי לקח את הכלי לביתו, שם הוצב בוטרינה. הרבי גם סיפר לרבנית אודותיו, כך עולה מעדות של אדם שביקר את הרבנית ואמרה לו: "ער האט דאס אליין געמאכט"... [=הוא עשה זאת בעצמו].

ברכה לאריכות ימים

הרה"ח ר' אהרן יוסף בלינצקי (ז"ל) הצטיין במצוות כיבוד הורים, ופעם בירכו הרבי: "אריכות ימים ושנים טובות בזכות כיבוד אב ואם" (והוא אכן נפטר בגיל 96).

ראשיתך מצער

לפני ביקורם של השלוחים לארץ-הקודש בשנת תשט"ז אמר להם הרבי (בג' תמוז – תורת מנחם כרך יז עמ' 27):

עליכם ללמוד את הענינים השייכים במיוחד לארץ ישראל, כמו דיני תרומות ומעשרות, וכן לידע את הברכות שאומרים כשבאים לירושלים, משיגיע לצופים (ראה טושו"ע או"ח סימן תרסט) – כפי שנתבאר בספרים וקונטרסים שדנים בענינים אלו, ובודאי תלמדו ותחזרו זאת היטב, כיון שמדובר אודות ענינים בלתי רגילים... ותדעו זאת בעצמכם, כדי שלא יתפסו אתכם בהעדר ידיעה...

גם כבוד קדושת אדמו"ר מוהרי"צ בחג השבועות תש"א אמר: "וכן שיעור לימוד במצוות התלויות בארץ (והוסיף): כוונתי אל הארץ הטהורה, כי גם עכשיו ישנם מצוות התלויות בארץ".

בעת שיגור השלוחים לארץ-הקודש בשנת תשל"ו חזר הרבי ואמר שתפקידם הוא, בין השאר, לקיים מצוות התלויות בארץ.

אך לפועל, כששאלו אם ללמוד תחומים אלו במיוחד הייתה התשובה: "הרי הם מקיימים".

יצוין, כי בעת ביקור הרה"ח ר' יעקב אלתר (כיום האדמו"ר מגור שליט"א) אצל הרבי, שאלו הרבי ('בצל החכמה' עמ' 46) האם בישיבות בארץ ישראל יש [שיעורי] לימוד מיוחד[ים] בנוגע למצוות התלויות בארץ, או שהלימוד הוא כמו בישיבות בחו"ל. והוא השיב: "אין לימוד מיוחד בזה".

מניין בדירה

מספר הרה"ח הרה"ת ר' יוסף יצחק שי' חיטריק מצפת: "הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, אמו של הרבי, נסתלקה בשבת שובה ו' תשרי תשכ"ה. הרבי ביקש מהמשב"ק הרה"ח ר' בערל יוניק (ז"ל) לארגן מנין לתפילת מנחה בדירה של הרבנית ביום הכיפורים. ר' בערל ארגן את המניין ודאג שישתתפו בו בדיוק מנין, ולא יותר. אחד מהם היה אבי מורי הרה"ח ר' צבי הירש חיטריק ז"ל" (לחיים ולברכה, חיטריק, לדורות, עמ' 117).

להתוועד עם האורחים

עם הגעתה של קבוצת ילדי צ'רנוביל הראשונה לארה"ק שח המשפיע הרה"ח ר' מענדל פוטרפס: "לפני עשרים וארבע שנים הגעתי לרבי לחודש תשרי. במוצאי שבת, לפני סליחות, קרא לי המזכיר הרה"ח ר' בנימין קליין ואמר לי שהרבי ביקש שאכנס אליו.

"נחרדתי... לא הבנתי מדוע הרבי קורא לי. איך אוכל להיכנס לקודש פנימה סתם כך, ללא שום הכנה, אבל לא היה לי זמן למחשבה. מיהרתי להיכנס לחדר של הרבי. הרבי עמד והחזיק ביד בקבוק "משקה", פנה אליי, ואמר לי כך: "הגיעו אורחים, יהודים מרוסיה. צריך לומר 'לחיים' ולהתיישב להתוועד". (לחיים ולברכה, חיטריק, לדורות עמ' 213).

מי כורה את הקבר

במוצאי שבת קודש י' שבט תש"י, עם פטירת כבוד קדושת אדמו"ר מוהרי"צ, מסר הרבי נשיא דורנו (אז "הרמ"ש") את הדברים הבאים: "מכיוון שבין עובדי בית החיים ישנם סוגים שונים, להקפיד שאת כריית מקום הקבר – לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ – יכרו רק שומרי-שבת (מפי הרה"ח ר' צבי הירש חיטריק ז"ל) מרשימת נכדו).

ואנווהו – לא בפרסום

להרה"ח ר' צבי הירש חיטריק הפריע שעל שולחן ההתוועדות – עליו התוועד הרבי – אין כד כסף מכובד ליינ שעליו הרבי מקדש. היין היה מאוחסן בבקבוק זכוכית פשוט עטוף בשקית נייר,

הכלי לבשמים שייצר הרב אליהו לנדא עבור הרבי

והיו מעמידים אותו מתחת לשולחן, על הרצפה. הוא הלך, אפוא, קנה כד כסף יפה ומכובד והביאו לבית הרבי. הוא הסביר לרבנית את הצורך בדבר, ועד כמה חשוב שישתמשו בבקבוק 'מלכות' דיק'... כעבור כמה שבועות, הרב חודקוב התקשר לרב חיטריק וביקש ממנו להגיע אליו למשרד ב'770. על השולחן במשרד עמד כד הכסף... הרב חודקוב אמר לו, שהרבי ביקש למסור לו תודה רבה על המחשבה הטובה, אבל לפועל אין רצונו להשתמש בו.

בחזרה לכיסא הישן

"בהזדמנות נוספת" – מוסיף ומספר בנו הרה"ת ר' יוסף יצחק שיחי' חיטריק – "לקראת חג השבועות באחת השנים באמצע שנות הכ"פים, קנה אבא כיסא מפואר עם גב גבוה, כי סבר שהכיסא בעל המשענת הנמוכה לא מתאים לרבי.

"באמצע הלילה הלכתי עם אבא והעמדנו את הכיסא החדש במקום של הרבי... הרבי ישב על הכיסא הזה בתפילות של אותו חג-שבועות וגם בעת אמירת מאמר החסידות שאמר הרבי בשעה שלוש לפנות בוקר ("מאמר מתן תורה").

"אבל למעשה, הרבי ביקש להחזיר את הכסא

היותו עסוק בעניני העולם, צאן לבן וכיו"ב, הי' בבחי' מרכבה לאלקות, שזהו כללות הענין ד'טוב לשמים וטוב לבריות" גם יחד.

ט. והנה, ע"פ האמור לעיל שבעבודת יעקב אבינו מודגש הענין ד'טוב לשמים וטוב לבריות" – מובן פרט נוסף בנוגע לכללות הענין ד'שיר המעלות", באופן של שמחה דוקא:

מאחר שהעבודה וההתעסקות בעניני העולם היא בדוגמת הענין ד'טוב לבריות", מובן, שעבודה זו צריכה להיות מתוך שמחה ("שיר") – וכפי שרואים במוחש במנהגי מדינה זו, שכאשר רוצים לפעול על הזולת ענין מסויים, צריכים להראות לו פנים מחייכות, ואז ישנם סיכויים (בדרך הטבע) שיצליחו לפעול עליו, משא"כ כאשר מראים לו פנים זועפות, או אפילו פנים קרירות כו'.

וכל זה מודגש במיוחד בנוגע לענין ד'טוב לבריות" – דהנה, כאשר מדברים עם צדיק שאינו גמור, או אפילו עם בינוני [ש"לא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם וכו'"] – כמבואר בתניא²⁸ גודל העילוי דמדרגת הבינוני] – לא מודגש כל כך הצורך לדבר עמו בפנים מחייכות כו'; אבל כאשר צריכים לדבר עם יהודי הנמצא במעמד ומצב ד'גמור" בכיוון ההפכי – הנה רק כאשר מדברים עמו בפנים שמחות (באופן של "שיר") – מתוך שמחה) ישנם סיכויים לפעול עליו.

י. ההוראה מכל הנ"ל – בנוגע לפועל:

מבואר בתו"א²⁹ בפירוש מארוז³⁰ "אין קורין אבות אלא לשלשה" – ש'בחי' האבות צריך להיות בכל אדם כו', ובפרט כאשר מדובר אודות עבודתו של יעקב אבינו – "בחיר שבאבות".

28 פ"ב.

29 ר"פ וארא.

30 ברכות טז, ב; שמחות פ"א, יד.

[אמנם אי אפשר להתחיל תיכף ומיד באופן עבודתו של יעקב, "בחיר שבאבות", אבל סוכ"ס עליו להגיע גם לאופן עבודתו של יעקב].

וכמארז³¹ "מעשה אבות סימן לבנים" – היינו, לא רק סימן שמורה על הדבר, אלא בעיקר סימן הפועל את מציאות הדבר (כמדובר כמ"פ), זאת אומרת, שעבודת האבות היא נתינת כח הפועלת שעבודת הבנים תהי' באופן זה.

ובנוגע לענינו – הרי עבודתו של יעקב אבינו (כאמירת "שיר המעלות" כו') היא הוראה לכאו"א מישראל שעבודתו צריכה להיות באופן ד'טוב לשמים וטוב לבריות" גם יחד.

ולא זו בלבד שעבודתו עם עצמו היא באופן ד'טוב לשמים וטוב לבריות", היינו, הן בנוגע לבחי' "שמים" שבו והן בנוגע לבחי' "בריות" שבו – אלא עבודתו צריכה להיות באופן ד'טוב לשמים וטוב לבריות" כפשוטו – לפעול על הזולת, ואפילו על אלו שמעמדם ומצבם הוא באופן של "בריות בעלמא" (ראה תניא פל"ב).

ובנוגע לפועל:

העבודה באופן ד'טוב לשמים וטוב לבריות" היא – ע"י ההתעסקות בכל המבצעים הכלליים, ובמיוחד – במבצע דאחדות כל בני" ע"י כתיבת ספר תורה, היינו, נוסף על זה שהוא קנה כבר אות בס"ת, הרי הוא פועל שכל יהודי יקנה אות בס"ת, אפילו יהודי הנמצא במעמד ומצב ד'בריות". ועי"ז נפעל כללות הענין ד'שלימות העם", ביחד עם "שלימות התורה".

(קטעים משיחת שבת פרשת משפטים, מבה"ח אדר תשמ"ב. תורת מנחם תשמ"ב כרך ב', עמ' 898 ואילך)

31 ראה תנחומא לך"ך ט. ב"ר פ"מ, ו. לקו"ש חט"ו עמ' 67. וש"נ.

רצון לשוב אל הגאולה

נותרה רק הפעולה האחרונה שלפני הגאולה

מיד בהתחלת מילוי השליחות, כשיעקב יוצא מבאר־שבע כדי ללכת לחרן – מבטיח לו הקב"ה (לא רק ש"אנוכי עמך ושמרתך גו", אלא גם) "והשיבותיך אל האדמה הזאת", ועל־דרך זה בתפילתו של יעקב – שמבקש (לא רק ש"היה אלוקים עמדי ושמרני גו", אלא גם) "ושבתי בשלום אל בית אבי". ולכאורה, דרוש ביאור והסבר:

מכיוון שתכליתה ומטרתה של שליחות זו, היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים – מהי ההדגשה (וביותר) את עניין "והשיבותיך גו", "ושבתי בשלום גו", ואיזה ערך וחשיבות יש לשיבה מהשליחות לגבי גודל פעולת השליחות, מילוי הרצון והתאוה דהקב"ה להיות לו דירה בתחתונים!?

ועיקר השאלה היא בנוגע ליעקב: כאשר מקבל מהקב"ה שליחות הכי נעלית, למלא את הרצון והתאוה להיות לו דירה בתחתונים (בחרן) – יתפלל ויבקש ויאריך (ועד ש"וידר נדר") בקשר עם ההשבה משליחות זו, "ושבתי בשלום", וכי יש דבר נעלה יותר מאשר מילוי השליחות בעניין שהוא תאוה ורצון הקב"ה!?

ועל כורחך צריך לומר, שההשבה מהשליחות היא חלק ועניין עיקרי בכוונה העליונה, היינו, שהכוונה העליונה (אינה שיישאר ב"חרן", ח"ו) (עם היותו במעמד ומצב ד"מיטתו שלימה", עד ש"ויפרוץ האיש מאוד מאוד"), (אלא) שיחזור למקומו האמיתי, "שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך"...

ההוראה מזה בפשטות: כאשר יוצאים למלא את שליחות הפצת התורה והפצת המעיינות חוצה, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, "חרון אף של מקום בעולם" – יש לזכור שהכוונה אינה שיישאר, חס ושלום, במקום זה (גם כאשר נמצא במעמד ומצב נעלה כו'), כי אם לסיים את מילוי השליחות, ולשוב אל בית אביו, היינו שבכל פעולה ופעולה חדור הוא ברצון לסיים את השליחות ולשוב אל בית אביו – "ושבתי בשלום אל בית אבי" – בגאולה עליידי משיח צדקנו מהמצב של גלינו מארצנו (בית אבינו).

ועניין זה מודגש ביותר בדורנו זה, דור האחרון – מכיוון שכבר "כלו כל הקיצין", "דאֶלָּי קיצין" (לא רק "דאֶלָּי גלות"), ובלשון כ"ק מו"ח נשיא דורנו, שלא נותר אלא "לצחצח את הכפתורים", ולאחרי שעברו עוד עשיריות שנים של התעסקות בהפצת המעיינות חוצה בשליחותו של נשיא דורנו, סיימו כבר גם את "צחצוח הכפתורים" – הרי בודאי ובודאי שלא נותרה אלא הפעולה הכי אחרונה של "עמדו הכן כולכם" לקבלת פני משיח צדקנו, "ושבתי בשלום אל בית אבי". ולהעיר:

מובן וגם פשוט שגם ברגעי הגלות האחרונים צריכה להיות עבודת השליחות בהפצת התורה והמעיינות חוצה (היציאה ל"חרן") בכל התוקף והשלימות, ובתכלית המסירה ונתינה כו', אף־על־פי שידועים שנמצאים ברגעי הגלות האחרונים ממש, ו"מיד הן נגאלין".

ואדרבה: לא זו בלבד שהידיעה שנמצאים ברגעי הגלות האחרונים ממש אינה מחלישה חס ושלום, . אלא להיפך – שפועלת תוספת חיות ומרץ כו' בכל עניני העבודה (כולל – הציפייה לגאולה, והתפלה ובקשה ודרישה כו' על הגאולה), בידעו שפעולה זו מוסיפה סיום וגמר השליחות, ולא עוד, אלא שיתכן שזוהי הפעולה האחרונה ממש.

(משיחת ש"פ יוצא ה'תשמ"ח; התועדויות תשמ"ח כרך א, עמ' 543-544)

מהנהגות המלכות

לא להזדרז בברית מילה עד הבראה מלאה של התינוק • מטבעות לילדות שהדליקו נש"ק, וגם לאימהותיהן • מנין בבית הרבנית חנה ביוה"כ תשכ"ה • כיצד מקבלים את פני העולים מרוסיה? • כריית קבר רק ע"י שומרי שבת • לא השתמש במכסים לתפילין מכסף • ברכה לאריכות ימים, ועוד

להמתין שהתינוק יחלים

כותב הגה"ח הרב יוסף שמחה גינזבורג שיחי מעומר, בשם הרה"ח ר' יוסף ברוך שי' הכהן פרידמן:

"בעת לידת אחד מנכדיו בקיץ תשמ"ב הורה הרבי למזכירו הרה"ח ר' חיים יהודה קרינסקי, אשר (בנוסף לפסק אדמו"ר ה'צמח צדק' בילד 'אדום' שיש להמתין מספק ז' ימים עד שיבריא, הנה) גם כשהילד 'צהוב' צריך להמתין שבעה שימים מעת־לעת עד שיבריא [ואמר לו לדבר על כך עם הרב זלמן שמעון דבורקין מתי ואיך למנות, ושלא לדחוק למהר הברית]. וכשהרב קרינסקי ענה שהרופאים אומרים שהמספר של הצהבת אינו גבוה כל־כך וכו', אמר הרבי שזו אותה צהבת ואין נפקא־מינה. הרב הנ"ל התפלא אז מהוראת הרבי. מאז ועד הברית שאל הרבי בנידון כמה פעמים והזכיר שצריך להיזהר לספור שבעה מעת־לעת דווקא (ראה גם 'קובץ מנהגי חב"ד בענייני הריון ולידה' לר' אברהם ישעי' הולצברג, קה"ת תשנ"ב, עמ' 22).

...היו מקרים בהם הורה הרבי להמתין שבעה ימים לתינוק שהצהבת שלו הייתה מספר 12, ואף למספר 8 או 9. ואולי היו במקרים כאלה פרטים נוספים, ולכן לא למדו מהם הוראה כללית (כפר חב"ד' גליון 828 עמ' 95).

מטבע לאם

ב'יחידות' שהתקיימה בחודש סיון תש"מ שאל

הרבי אימא לילדות:

"האם הן [הבנות] כולן מדליקות נרות שבת?". תשובה: "שרה כבר בת ארבע, כן". הרבי: "ישנו מנהג לתת צדקה לפני הדלקת הנר".

בסיום ה'יחידות' הוציא הרבי מכיסו שלושה מטבעות של ניקל [5 סנט] ונתן לכל אחת מהבנות. אחר־כך נתן מטבע של דיים [10 סנט] באומרו: עבור האם.

סידור לילדה

ב'יחידות' של הרב נתן ברכהן (ז"ל) שאלו הרבי לפתע: "היכן בתך?". שנה לאחר מכן, כשנסע לרבי, הוא הביא עמו את בתו. ב'יחידות' הוציא הרבי מן המגירה בשלחנו הק' סידור תהילת ה', העביר ידו הק' על כריכתו העליונה של הסידור ומסרו לבת.

זמן לשידוך

בחודש תשרי תשל"ט נכנס הבחור אברהם אליהו שיחי ניימרק ל'יחידות'. היה זה טרם נסיעתו לארץ־הקודש אחרי שובו משליחות בפלורידה מטעם האגף הרוסי של ה'מרכז לענייני חינוך'. הוא שאל את הרבי האם להתעניין בהצעת שידוכיו.

תגובת הרבי הייתה: "זה הזמן לעשות שידוך, וזה [=ההצעה] שידוך טוב (וחזר על דבריו הק' כמה פעמים)".